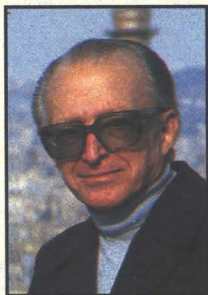

L

article que vaig publicar en aquesta secció, el dia 23 VIII-87, ha motivat que un amable comunicant (amb el qual no ens coneixem personalment) em demanés precisions sobre què volia dir en referir-me al perill d'un retrocés de tres quarts de segle en una feina de normalització de l'idioma que ja teníem feta.

La cosa ve de lluny

Per telèfon és difícil de centrar temes i, a més, jo no tenia a mà les dades que podien reforçar les meves explicacions. Hauria volgut recalcar que pel gener de l'any en curs es van acomplir setanta-quatre anys de la promulgació de les normes amb les quals l'IEC posava fi a l'anarquia ortogràfica que pesava tan negativament sobre la nostra llengua. Fins aquell

moment, fins al gener de l'any 1913, es practicava en el terreny lingüístic una mena de campí qui pugui al·lucinant. Cada grup o persona hi deia la seva, amb teories i pràctiques que anaven des del grotesc fins a candideses angelicals, sempre —val més no dubtar-ne— amb una gran bona fe. Però la veritat és que tota la literatura d'abans de les normes se'n ressent, i ara, en rellegir-la, hem de fer l'esforç mental d'endreçar-la.

He trobat un text que crec que il·lustra el que vull dir. Al número 68 del setmanari *Papitu*, del 9 de febrer del 1910, a la pàgina 85, hi ha un article que reproduiré respectant-ne l'ortografia, entre altres raons

perquè tracta, precisament, d'ortografia:

«BAGATELA. *L'ortografia*. L'ortografia, gracies a Deu, encare està per fer; tothom té la seva. Cada català es una ortografia. Això es un gran aventatge, un dels pocs aventatges que hi hagin y rès ho prova tant com que'l senyor Llavateras va descobrir l'autor d'un anònim que va rebre ab motiu de certs negocis qu'ha emprès fa cosa d'un mes i mitj. "Amic Llavateras", deia l'anònim. "Vas per mal camí y si segueixes fent lo que fas et mataré. Tal faràs, tal trovaràs y tal dia farà un any, Endequina qui t'ha tocat. Barcelona, 1 de Febrer de 1910". El senyor Llavateras que sempre ha sigut un home de bé, menys en el cas qu'ha motivat l'anònim, el cobart anònim, com se sol dir, de moment es va espantar, perque si qui mal no fa mal no pensa, qui mal ha fet, si vol ser conseqüent, mal ha de pensar, però després pensant, pensant, va tornar en sí y va continuar els negocis; había conegut l'autor de l'anònim, era un home inofensiu. Però'l va coneixer per la lletra? No, perquè com tots els anònims qu'are s'escriuen, era escrit ab màquina. Per l'istil? Tampoc, perquè l'istil es el de tots els barcelonins. Doncs perque? Per l'ortografia.»

Cal reconèixer que Déu n'hi do i que tractant-se de tres quarts de segle enrera, els redactors del *Papitu* feien el que podien. Un setmanari rival de la mateixa època, en baralla constant amb el *Papitu* per qüestions socials i polítiques i per maneres d'entendre el catalanisme, no hi tocava pas tant.

Ès interessant la càrrega d'ironia que conté l'article que transcriu. Però és un humor de somriure trist. Penso que no hi guanyariem res si hi tornàvem.